

Megjelen minden vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Városháza I. e. 13.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Nyilt-téri közlemények soronként 30 fillér.

SZOBOSZLÓ ÉS VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak

helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve
Egy évre . . . 8 kor
Félévre . . . 4 kor
Negyedévre . . . 2 kor
Egyes számban 16 fill.

Hirdetések egyezség szerint közöltnének.

A szegényügy.

A szegényügy rendezése halaszthatlan, égető kérdés nálunk.

Tagadhatlan, hogy a város tett már valamit ezen a téren, mert a szegényménház felállítása által bizonygatót adta annak, hogy a kérdés végleges és alapos megoldása szándékában volt; de másrészt az is kétségtelen, hogy sem a ménház felállítása, sem a havi segélyek rendszeresítése által nem éretett el a kellő eredmény, mert szegény ügyünk még ma is rendezetlen.

A ménház szűk, s ezenkívül lanya ellenőrzés alatt áll, a mit legjobban bizonyít az, hogy az ápoltak kijárnak onnan koldulni, különösen a nyári évszakban.

A havi segélyek kiosztásánál is fordul elő elég hiba. Van sok olyan segélyezett, a ki nem érdemli meg a segélyt, s viszont nem kap segélyt sok olyan szegény, a ki megérdemelné.

Első tekintetre is látszik, hogy a kérdés alapos megoldásához a város kizárólagos tevékenysége és anyagi ereje alig elegendő. Hatalmas és nagy arányú társadalmi akcióra volna szükség ezen a téren, a mely lépésről-lépésre céltudatosan haladna mindaddig, míg a kérdés megoldva nem lenne.

Nézetünk az, hogy a szegény ügyet a város és a társadalom csak együttes erővel lesznek képesek végleg megoldani.

A megoldás azonban még messze van,

T Á R C Z A.

Szovátról és kapcsolt részeiről.

A Kárpátoktól az Adriáig egy nóta járja most. Egy nóta, a melyben el van mondva, hogy »Londonban hej van számos utcza és minden utcán sok sarok.«

Ezzel a nóttával ébresztenek reggel a mezőre vonuló aratók; ezzel ringat álomba a pásztor édes szavu tilinkója, ha leszáll az est. A hazatérő nyáj kolompja is mintha azt mondogatná méla buval: sok-sa-rok, sok-sa-rok.

Elgondolkozom. Mi lehet az oka, hogy egy merőben idegen dallamu és tárgyú dal a mi népünk érzelme világában ily erős visszhangra talált?

Nem sokáig kell gondolkoznom. — Elég egy pillantást vetni az utcára, hogy megjeljem az okot.

Amint kutató tekintetem végig ugrál az utcza számtalan sarkán összetört optikai tengely darabjain, a mint felfedezem a sok ujkeletű hajlást, törést, a mi még tavaly nem volt meg, egyszerre érthető lesz előttem az idegen dal gyors népszerűsége. Hiszen ebben a dalban Szovát világvárosi ábrándjai vannak megénekelve.

Szegenykezve vallom be ime, hogy a »Bob herceg« intencióit és esztetikai tartalmát csak most ér-

tem helyesen. Kezdem tisztelni Bob urfit, a ki rá vezette a kis haza vezérferfiat, hogy az arczszépitő szappan gyár egy város forgalmát nagyban emelheti ugyan, de a városokat igazán világvárossá csak a sok utca és sok sarok teszi. A mint a kis haza vezérferfiat a világváros jellemző sajátosságát ebben ismerték fel, minden törekvésüket oda irányították, hogy e tekintetben eddigi mulasztásaikat helyre hozzák.

Iparos proletárok.

Lapunk 29-ik számában »Proletárok« czimen egy cikket közöltünk. Erre a cikkre kaptunk »egy moxyogó majszter« aláírással ügyes hozzászólást. Lényeges részében közöljük ezt, a melyhez a »Proletárok« cikk írója pár észrevételt fűz.

A »majszter« cikke így szól:

A »Proletárok« című cikkben igen sok a megszivlelni való, de sajnalattal kell kijelentnem, hogy az nem egészen önzetlen és így nem egészen igazságos.

Mert a helyett, hogy a bajt onnan igyekeznék eltávolítani, a honnan tulajdonképen ered, t. i. a mai társadalom összességéből; e helyett »bűnbak«-ot keres és az egész proletárság létezéséért csupán két osztályt tesz felelőssé: a hivatalnok és iparos osztályt.

Az iparos osztály nálunk Magyarországon egy számzött párta, a melyet sem az ugynevezett értelmiség, sem a gazdálkodó osztály; tehát sem az ur, sem a paraszt nem lát szivesen. Kényelmetlennek tartják, mint a tyukszemet, a melyet csak kénytelenségből tűrnek el, mert az ur csak akkor gondol rá, ha egy kiállításra a nemzeti tekintélyt kell kirántani a sárból, de a mint ezzel végeztek, akkor kegyesen int keztyűs kezével, hogy a mór megtette kötelességét, a mór elmehet.

Nem elég tehát ez a meg nem érdemelt mellőzés, még rá fogják azt is, hogy a társadalom mizériáinak is az iparosok az okai, mert az ő gyermekeiből lettek és lesznek a »proletárok«, mert minnek iskoláztatja, miért nem marad a kapifánál? ők csinálják a szociálizmust.

Meg kell vallanunk, hogy eddig szomorú állapotok uralkodtak Szováton. Voltak egészen egyenes utcái, de egyetlen utcája sem akadt, a mely végig görbe, vagy pláne szép hullámos lett volna. Nagyon természetes tehát, hogy a kis haza unalmas, egyhangú volt.

Ezen minden áron segíteni kellett. Elhatározták tehát a titkos tanácsban, hogy londoni mintára szabályozni fogják az utcákat — görbére, lehetőleg sok sarokkal. Ezzel legalább kényszerítik a honpolgárokat, hogy görbe uton járjanak, a mi a boldoguláshoz hamarabb elvezet, mint az egyenes ut.

A cél tehát nemes volt; de minden nemes célért sok akadályllyal kell megküzdeni. A »szabályozás« előharcosai is sok ellenállásra akadtak, azonban az akadályokat csodálatos elszántsággal pofozták félre utjokból; s különösen a falu pennájának köszönhetjük, hogy ma már az utcákon egyenes vonal sehöl sem rontja a szemünket, ellenben mindenütt a legfantasztikusabb törésekben, hajlásokban és görbülé-

tekben gyönyörködhetünk. Isten kegyelméből az ő joga ugyanis, hogy a szabályozás körül felmerülő mérnöki munkákat végezze. Születési előjognak kell ennek lennie, mert semmiféle szerzett képesítés erre neki jogot nem ad. Hogy a mérnökség veleszületett tehetsége, azt onnan is gondolom, mert a méréseknél egész sajátosságos, misztikusan rejtélyes és érthetetlen módszert követ. Igen nagy súlyt fektet a külsőségekre és talán egész eljárása csupán külsőségekből áll.

A szabályozást különben bizottság végzi, melynek tagjai beleegyezésüknek fejbólintással, nem tetzésüknek pedig mely hallgatással adnak kifejezést.

Érdekes a nagybizottságnak a helyszínre való kivonulása. Elöl a fő-fő igazlító halad mérnöki dressben, utána a bakter a hatalom jelvényét és a legsötétebb Afrika antikváriusi bélyegzővel hitelesített térképét viszi, mely Szovát szabályozási térképét van hivatva helyettesíteni. Azután szomorú rezignációval lépked a szolgálattelvő kamarás. Ehhez csatlakozik ujabbban a tüzoltóság bontó osztaga és a mászó csoport, toló-létrakkal. Megérkezvén a helyszínre az igazlító felüti főhadi szállását egy árnyékos helyen. A bakter itt leszurja a hatalmi füttykóst s illő komolysággal kiteríti Afrikának ósrégi mappáját. Az igazlító ezen szemügyre veszi a Nilus torkolatát s aztán általános figyelem között a legközelebbi keresztutra áll. Itt páczájával titkos jeleket ír a porba, majd határozott mozdulattal egy pontot jelöl meg, melytől a

Mert szerintök a kézi munka lealázó és mert hozzá erő és szorgalom kell, ezért irtóznak az iparos pályától. Inkább lesz akár egy koronás fizetésű dijonok, mintsem hogy dolgozzék, mert így legalább ur..

Az iparos osztályt nálunk ma is az iparoság szolgálattja, avagy ki hallott már Magyarországon uri családból iparost?

Hogy egynéhány iparos látva gyermekének esztettségét, megkoczkáztatja annak iskoláztatását, nos ez eddig is meg volt és ebből csak haszna volt az országnak, mert hogy a sok jeles közül csak egyárt említsünk, mennyivel szegényebb volna dicső történelmi multunk, ha pl. Simonyi József a huszár bravourok mestere, vagy Petőfi Sándor, a szabadság legnagyobb költője, továbbá Munkácsi Mihály, a világ egyik legnagyobb művésze nem tanultak volna iskolákat.

Ne tessék erővel kínai kasztot felállítani akarni és a gólyának gólya a fia elméletet meghonosítani, hanem engedjen a társadalom szabad folyást a nevelésnek és adjon rá alkalmat, hogy mindenki kifejthesse vele született tehetségét, mert egy osztálynak

Ferencz József keserűvíz

az egyedül elismert kellemes ízű, természetes hashajtószer.

sem kiváltsága az, hogy lánghézagok és ezért urnak szülessék.

Az a vád, hogy az iparos korcsmazik, általánosságban nem áll; kivételek pedig minden osztályban vannak. Egy kevés szórakozásra azonban az iparosnak is szüksége van.

Kártyázni sem kártyázik... általánosságban. Persze, hogy az iparos politizál, de ha vér és pénzrel adózni kell neki, van joga is, hogy észrevételeit és véleményét nyilváníthassa.

Tessék az iparos osztályt arra a színvonalra emelni, mint a művelt külföldön van, a hol nem csupán a lateinerek dominálnak. Azokra az országokra nem megalázó az, ha a 3-ik köztársaságot Tiers: egy lakatosnak a fia alapítja meg; ha egy szabóból, timarból köztársasági elnök lesz.

Tanuljon hát továbbra is az a néhány iparos gyermek, ha arra rászülette; de viszont fogja meg a szerszám nyelét az az uri sarj, a ki tanulásra az iskolában képtelen, akkor megkevesbedik a proletárok száma és részben a szociális kérdés is meg lesz oldva, de nem úgy, a hogy a parazita álszociálisták óhajtának, hanem a mint a munkás szociálisták kívánják, hogy mindenki hasznos polgára legyen az államnak.

Eddig a cikkek.

Qui bene distinguit, bene docet. — tartja a latin közmondás. »Majster« uram nem értett meg s így nem is fogta fel a cikk tartalmát, irányát. Ostorozni kívánta e cikk azt a léha felfogást, mikor tehetség, képesség hián mindenki ur akarna lenne s tudul... a dijnokságra. Nem kasztokat állít fel a cikkkiró, de nivellál a tehetség által s tényeket mond el, a mit lát, tud, ismer. Az érdeklődés már javulás e felfogás terén, a hozzászólást így tekintjük s örvendünk, hogy eleve tapintottunk.

KÖZIGAZGATÁS.

A költségvetés. A város 1904. évi költségvetési előirányzatát mához egy hétre fogja tárgyalni a közgyűlés. A költségvetési előirányzat a következő eredményt tünteti fel:

I. Kiadások:	
Tisztviselők, segéd- és kezelő személyzet fizetésére	14.120 K
Mellékjárulékok és dologi kiadások	2573 . 40 fill.
Irodai szerek és világítás	3400 .

szélrőzsa minden irányában bizonyos számú métereket méret le. Ez alatt a távolban folyton fenyegetően zeng a dal: »Londonban hej van számos utca és minden utcán sok sarok.«

Mi sugja meg neki a fix pont helyét, az az ő titka. Ez a fix pont különben is csak képzeletbeli lehet, mert a kis hazát szabályozás céljából soha fel nem mérte senki és így ilyen pontok megállapítása nincsenek. Igazlatoznak azonban oly biztosnak látszik a dolgaiban, hogy kételkedni benne senki sem mer, hanem fokozódó érdeklődéssel szemlélik, a mint a hőmérőről megállapítja, hogy Celsius szerint hány fok alatt kell hajlania az utczának a kérdéses ponton. Aztán ügyesen felkuszik a toléletrán, s miközben hosszú póznákkal felfegyverzett emberei a hadi táncot járják, ő a madarak járásából kiolvassa az istenek akaratát. Isteni kijelentések szerint megállapítván az ideális görbét, a porba rajzolja azt, s az akus emlékére földhányásokat készített.

Az ily módon kitűzött görbe lesz a kerítés szabályozott vonala.

Amerre ez a bizottság elhalad, a pusztulás képét hagyja maga után. Házakat tüntet el a föld színéről, előfakat dönt ki, utjában elpusztít minden vegetációt, keresztül gázol az utjába kerülő gyarló emberen. Félelmetes hatalom ez. A magas minisztérium nevében kárpótlás nélkül kobozza el az emberek ősi fundusát, részben, vagy egészen.

A szegény szováti ember pedig sóhajtvá bár, de türi, hogy ha az egyszerűsített közigazgatásnak úgy tetszik, hajlék nélkül hagyja. Mert hiszen a miniszter ur elrendelte, hogy az utcát szépiteni kell.

Ugyan szovátiak, kérdezték meg egyszer a minisztertől, vajjon ilyen módon gondolta-e ő az utca szépitést?

Paprosz Porpena.

Napdíjak	400 K	fill.
Építkezések és javítások	8691	»
Labas jóságokra	2060	»
Rendszeresített vegyes kiadások	20.523	» 45
Szegényügyi kiadások	6270	»
Előre nem látható vegyes kiadás	2000	»
Adósságok törlesztésére	5241	» 98
Rendkívüli kiadások	18.324	» 98
Átfutó kiadások	3215	» 40
Összes kiadás:	120.080	» 52

II. Bevételek:		
Pénztári maradvány	25 K	42 fill.
Határékos követelésekből	2800	» 40
Jövedelmező jogokból	2358	» 40
Tőkepénzek és értékpapírok után	19.962	» 49
Földek után	5260	»
Épületek után	20.503	» 60
Előre nem látható vegyes bevételek	14.277	» 22
Rendkívüli bevételek	23.896	» 22
A szegényalap bevételei	2309	»
Átfutó bevételek	3215	» 40
Összes bevétel:	90.674	» 36

Kiadás	120.080 K	52 fill.
Bevétel	90.674	» 36

Hiány 29.406 » 16

Ezen hiány fedezésére 14.9% közszégiadó állapított meg. E szerint 206.900 K. tekintetbe vehető állami egyenes adó után kivetendő lesz 14.9%-al 30.628 kor. 10 fill., a mely összeg a 29.406 K 16 fillert tevő hiányt 1421 K 94 fillérrel haladja túl.

Kivétel nélküli engedély. Szabó Ferencz kereskedőnek a honvédelmi miniszter megadta a kivétel nélküli engedélyt.

A Bika vendéglő utó-felülvizsgálata. Borbély János építész azt kérelmezte a héten a tanácstól, hogy a Bika vendéglő utó-felülvizsgálata haladéktalanul ejtessék meg. A tanács a héten határoz a kérelem felett.

Uj iparos. Illyés Lajos a héten a czizmadia ipar folytatására nyert engedélyt a városi tanácstól.

A kir. adóhivatal épülete sürgős javítást igényel, mert Fauszt Elek pénzügyigazgató átiratilag tudatta a városi hatósággal, hogy a régi épülethez ragasztott szoba dohos, egészségtelen, a padlása pedig két helyen is megcsurog. A kijavítás sürgős keresztülvitele azért is ajánlatos, mert az a tisztviselő, a ki abban a szobában dolgozik, ez idő szerint szabadságon van.

Szalmakalap készítő tanfolyam. A földmivélségi miniszter megengedte, hogy városunkban az 1903/904. évi szalmafonó és szalmakalap készítő tanfolyam felállíttassék. Felhívta a miniszter a debreczeni kereskedelmi és iparkamarát, hogy a szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegye meg. A tanfolyam számára egy 30—35 főre menő növendéktörzs fog összegyűjteni, még pedig részben közhirrre tétel, részben pedig házról-házra járás útján. Reméljük, hogy a tanfolyamra kellő számmal fognak jelentkezni.

Egy posvány parcellázása. Varga Elemér mérnök azt javasolja a tanácsnak, hogy a vasut-utca külső végén levő mintegy 2000 [ ]-öl területű posvány parcelláztassék ki házhelyeknek. A mérnök tervet is készített már erre vonatkozólag. A kezdeményezés nagyon életre való.

A végrehajtok megjutalmazása. Sághy Ferencz házipénztári ellenőr előterjesztést intézett a városi tanácshoz az iránt, hogy Czeglédy István pénztárnok, Nagy Imre és Bakó Sándor végrehajtok, a kik az utadó behajtásánál feltűnő eredményt értek el, pénzbeli megjutalmazásra ajánltassanak az alispánnak. A tanács teljesíteni fogja az ellenőr kérelmét.

A hídmerlegről azt beszélük, hogy el van hibázva, mert a merleg hídjának belvilága és bejárata szűk, úgy, hogy a terhes szekerek aligha tudnak oda akadálytalanul bemenni. Ha ez igaz volna, mindenesetre nagy baj lenne, de lehet, hogy nem egyéb tévedésen alapuló híresztelésnél.

A főorvos jelentése. Dr. Hetényi Lipót városi főorvos a héten terjesztette be jelentését a város múlt hónap közegészségügyi és népesedési viszonyairól. A jelentés szerint az időjárás változó volt. A derült és esős napok felváltva követték egymást. Az esős időjárás késleltette a takarást. A kanyaró és vörheny járvány a múlt hónapban teljesen megszűnt, a járványbizottság feloszlott. A gyermekek között a múlt hónapban a bélhurut lépett fel nagyobb mértékben, úgy, hogy a betegülési esetek közül 15 halállal végződött. Görösökben meghalt 13 gyermek,

tüdőgümőkórban 9 egyén. Egy Kiss Sándor nevű fiú czombcsont törést szenvedett. A beteg gyermek örvendetesen javul.

Született	23	fiú, 22	leány.	Összesen	45
Meghalt	33	» 29	»		62
Fogyatkozás	10	» 7	»		17
Halva született	1	fiú, 1	leány.	Összesen	2.
Házasságra lépett	3	par.			

Orvos-törvényeszéki, vagy rendőri boncolás nem vezetett. Szerencsétlen esemény, vagy öngyilkosság általi halál nem fordult elő. A piaci élelmi cikkek hetenként kétszer vizsgáltattak.

Rendkívüli közgyűlés tartott ma egy hete a városháza nagy tanácstermében. Az 1902. évről szóló polgármesteri jelentést és az erdő új üzemtervének megállapítását tudomásul vette a közgyűlés. Az ártéri költségek beszédét egyelőre nem fogja teljesíteni a hatóság, mert az ártérügy még ma is felelkezés alatt áll. Váci Ferencznek gyámpénztári ellenőrré történt megválasztása jóváhagyott. Fizetését illetőleg a tanács fog javaslatot tenni. A picz kiközvetését elhatározta a közgyűlés. A piacz kongó téglával fog kiközvetetni. A munkára árlejtés hirdettetik. A házaló kereskedés eltiltása iránt szabályrendeletileg fog intézkedni a közgyűlés. — A B. Nagy Károly által az árvaszek ellen támasztott követelésre vonatkozólag az határozatot, hogy a követelést, a mulasztást elkövetett tisztviselők fizessék meg. Az anyakönyvi hivatal részére beszerzendő tűzmentes szekrény ügyet megfelelteszte a közgyűlés.

HIREK.

— **Hivatal átvétel.** Említettük legközelebb, hogy Lengyel Imre kir. ítélőtáblai bíró olaszországi utjából hazaérkezett. A szoboszlói kir. járásbírószág vezetését e hó 5-én vette át.

— **Vig Árpád kir.** adótiszt a héten kezdte meg 14 napra terjedő szabadságidejét.

— **Baleset.** Dr. Török Vilmos helybeli gyakorló orvost sajnálatos baleset érte a napokban. Betégnél volt, s a házórzó kutya jobb alsó lábszarába kapott kétszer. Ügyet sem vetett rá, de mikor a marás fajni kezdett gondolkozóba esett. Lebuknózták a kutyát s a hatósági boncolás a vezettség jeleit állapította meg. Vasárnap este már a budapesti Hőgyes-féle intézetbe utazott Dr. Török, hogy elejét vegye a végzetessé válható marásnak. Ebből az esetből is megállapítható, hogy a nagy közönség mennyire figyelembe sem veszi a rendőrség rendeletét az ebzárlat és szájkosárt illetőleg.

— **Halálozás.** Bede Imre nyugalmazott ev. ref. leánytanító, tegnap, 79 éves korában meghalt. Az elhunyt 40 évi szolgálat után lépett nyugalomba s így az ev. ref. egyháznak és a tanügynek hosszú időn keresztül buzgó és híj szolgálója volt. Temetése holnap délelőtt lesz.

— **Körner Géza** r-alkapitány ma bevouult Debreczenbe, 35 napi fegyvergyakorlatra.

— **Az új papa.** A bibornoki testület XIII-ik Leó halála folytán Sartó József velencei bibornokot választotta meg papává. Az új papa X Pius nevet vett fel.

— **A polgáriskola köréből.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Dudás József abonyi állami polgáriskolai rendes tanítót hasonló minőségben a helybeli polgáriskolához helyezte át.

— **A közraktár** a héten megnyílt, s már eddig is igen sok terményt szállítottak oda az egyes gazdák és kereskedők. A közraktár helyiségei a jövő hónap végéig minden valószínűség szerint teljesen le lesznek foglalva.

— **A daleylet Temesváron.** A daleylet tudvalevőleg részt fog venni a temesvári országos dalversenyen. A daleylet tagjai e hó 18-án utaznak el Temesvárra. A daleyletet el fogja kísérni néhány pártoló tag is.

— **Uj szőlimalom tulajdonos.** A Somogyi Gyula-féle szőlimalmot, a mely mostanában már Sugár István és társa tulajdona volt, újabban Sárosy Józsefné Lovasz Juliánna vette meg. A helydíjat mostantól kezdve az új tulajdonos fizeti a városnak.

— **A daleylet által** a temesvári ut költségeinek fedezésére rendezendő mükedvelő előadás és táncmulatság ma este tartatik meg a Pavillon összes termében. A mulatság iránt városzerte élénk érdeklődés mutatkozik.

— **Gépek vizsgálata.** A határon dolgozó cséplőgépeket a héten vizsgálta meg a rendőrség s egyik másik gépnél sok hibát és fogyatékoságot talált. A patikai, orvosi és kötszerek a legtöbb gépnél hiányosak. Sok panasz merült fel a tekintetben is, hogy a munkások hiányosan láttatnak el ivóvízzel. A rendőrség intézkedett a hiányok megszüntetése iránt.

— **Méhészeti vándortanító Szoboszlón.** Forgács Lajos méhészeti vándortanító pénteken városunkban időzött és megtekintette a helybeli méheseket. A méhészeti vándortanítónak az a véleménye, hogy városunk lakossága nem fektet kellő súlyt a méhészetre.

— **Járás-örmsesterok kinevezése.** Szeptember elejétől kezdve egy új intézmény lép életbe a csendőrségnél: a járási-örmsesteri intézmény. Ezt úgy valószínűsítik meg, hogy a csendőrküldési parancsnokságok területén több járási örmsestert neveznek ki, akik a járások székhelyéről irányítják a csendőrség működését. A helybeli őrs minden valószínűség szerint a debreczeni járás-örmsester hatáskörébe fog tartozni.

— **A Bánom-kert választmánya** kedden gyűlést tart, mely alkalommal a segéd-hegyőröket fogják beállítani. A Bánom-kertben négy segédhegyőr lesz alkalmazva.

— **A Magyar Közélet,** augusztusi számában Halmai Elemér dr. szerkesztő „Réseim! ezimű vezércikkében igen érdekesen világítván meg a helyzetet, cikke végén méltó szavakkal emlékezik meg Bánffy Dezső báró újabb kifejtett politikájáról, mely az egyedüli helyes utat az egységes magyar nemzeti állam kiépítéséhez; felhívást intéz annak híveihez, a tömörülésre. Endrődi Sándor Dézsi Lajosról, mint műfordítóról emlékezik meg, Parlamenti betegségünk címen Caetényi József az obstrukcióval foglalkozik behatóan. Szemeyei Kornél dr. Ajtay József, dr. Rák Bende, Wolfner Pálzikkéi, Weiner Félix, Ráskai Ferencz és M. Gy. kritikái rekesztik be a füzetet, melynek szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, V., Kálmán-ut 10 sz. alatt van.

— **Megkorrigált nóta.** Már ezentul nem azt a szöveget fogják énekelni, hogy „kétszer is nyit az akácfa virága, hanem azt, hogy „háromszor,“ Veres Lajos szoboszlói háztulajdonos udvarán ugyanis harmadszor virágzik a vörös akác.

— **Letört hid.** A papucsos hidjának egy dongája tegnap letört, s egy lónak a lábba a nyíláson lecsuszott, Baj nem történt. A hidat megcsinálták.

— **Közveszélyes elmebeteg.** Dancs Gábor elmebeteg a héten a nagy-kállói tébolydába szállíttatja a rendőrség.

— **Elfojtott tűz.** Tóth Sámuel VII. t. 222. sz. a lakos azt jelentette a rendőrségnél, hogy pénteken éjjel az udvarán levő szalmakazlat ismeretlen tettes felgyújtotta, de a tüzet hamar észrevették és eloltották. A vizsgálat folyik.

— **A határon ez idő szerint 25 cséplőgép jár.**

— **A városnak két lova** Gerő Dániel állatorvos jelentése szerint idült bokaizületi rándulásban szenved. Ezt a két lovat a mostani debreczeni nagy vásáron eladják. Az eladással Oláh Miklós gazdasági tanácsnok és Márton János városgazda vannak megbízva.

— **Hernyóvándorlás.** A hét elején egy óriási hernyósereg vonult át a soproni nyomáson és a város vasút felőli részén. A hernyók az erdő felől jöttek, még pedig olyan nagy számmal, hogy teljesen elborították a földet. A vándor hernyócsapat egy része bejött a városba, s meglepte a VII-ik tized utcáit, elpusztítva az utcákon még a mályvát is. A másik rész a Caatornakert felé vonult, de a kertbe nem ment be, hanem a Keringőben a tallókon ütött tanyát. A vándor hernyósereg 1—2 nap múlva nyomtalanul eltűnt.

— **A kéregető gyermekek** csapatostól lepik el mindennap a szőlőkertek kapuit, messze elkisérve egy almáért, vagy pár szem szilváért a szőlőkertből jövőket, A ki ad nekik, az tovább mehet valami nagy nehezen, de a ki szűkmarku, annak van mit hallgatni mert alaposan összeszedik. Ez pedig sehogysincs rendén. Felhívjuk erre a rendőrség és a kertelőjáróságok figyelmét.

— **Régi nóta.** Rosz szomszédsg török átok tartja a közmondás. Ilyen átok nehezedett Csuka István vállára. Az osztokodás napirenden volt a szomszédokkal, a kik agyonverték a Csukáné csirkéit s úgy dabták vissza, valahányszor a rozszant kerítésen átrepült. Végre azután betelt a mérték, s Csuka Ist-

ván, meg az 6 fia Sándor felelősségre vonták a szomszédot s közülök a fiu egy bottal alaposan elverte Szücs Gábort, a ki 18 napig feküdt az ágyat. Ügyök a bíróság elé került.

— **Házassulók kihirdetése.** A héten a következő házassulók hirdettek ki:

Vőlegény:	Menyasszony:
Bódi Sándor	Dalmadi Zsuzsanna
Biri János	Kima Eszter
Gleichman Jakab Sámuel	Grünberger Róza

— **Meghaltak a héten:** Boldizsár Sándor 4 hónapos IV. t. 146. Szilágyi Zsófia 24 éves VII. t. 355 Kiss Gyula 18 hónapos I. t. 170, Tarjani Erzsébet 6 hónapos I. t. 170 Dóró József 2 éves VII. t. 389. Kakucsi József 14 hónapos IV. t. 401.

VIDÉKI HIREK

— **A debreczeni gazdák** erdélyi tanulmányutja csakugyan megvalósul. A héten értekezletet tartottak a debreczeni gazdák ebben az ügyben, s elhatározták, hogy a társaság f. hó 26-án este indul el Debreczenből. Az első megállóhely Kolozsvár lesz, a hol a kolozs-monostori gazdasági intézetet tekintik meg. A kirándulásban 25 debreczeni gazda veszen részt.

— **Elcsipett kártyások.** A debreczeni rendőrség a héten, a Bika kávéház egyik mellékhelyiségében egy kártya kompániát csipett el, a mely állandóan bigli-bankot játszott. A játékosokat a bíróság elébe állítják. Ideje volt már ennek, mert a vidéken is régen tudják, hogy a Bika kávéház valóságos kártyabarlang.

— **Üres tanítói állások.** A debreczeni ev. ref. egyház három tanítói állásra hirdet pályázatot. A pályázat határideje augusztus hó 10-én jár le.

— **Nagy jég** volt szerdán délután Debreczenben, a mely különösen a szőlőben okozott nagy károkat. Ugy mondják, hogy a termésnek 1/4-ed része tönkrement.

— **Agyonlőtte a feleségét.** Szabó Sándor csegei lakos unlmában a fegyverét tisztogatta, a mely tudtan kívül meg volt töltve. A fegyver elsült s a szobában levő Szabónét szíven találta. Az ügyesség vizsgálatot indított a gondatlan férj ellen.

— **Gyújtogatás.** Fried Leó csegei birtokán a héten eddig ismeretlen tettes felgyújtott egy tűzifa rakományt, a mely meg is égett. A kár 6—7000 korona. A tettest nyomozzák.

— **Fauszt Elek** debreczeni pénzügyigazgató hat heti tartózkodásra Kapnikbányára utazott.

— **A hajduböszörményi vadászterület** augusztus hó 15-én nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni. Az árverés d. e. 10 órakor tartatik meg a város házában.

— **Hivatalról lemondás.** Baranyai Lajos püspök-ladányi főjegyző és Izsáky Károly hajduszoivati segédjegyző hivatalos állásukról a héten lemondtak.

— **Megszűnt sertésvész.** Nádudvaron a sertésvész megszűnt. Nádudvar község határa és az özei legelő a zár alól feloldatott.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A föld vasuti hálózata** 816.755 kilométer, vagyis 20-szor olyan hosszú, mint a föld kerülete és kétszer hosszabb a hold és föld közötti távolságnál. E hálózatnak több mint fele Amerikában van; Európában 290.816, Ázsiában 67.292, Ausztráliában 25185, Afrikában 22832 kilométer hosszú az összes vasutvonalak hálózata.

— **Mennyit tojik egy tyuk egész életében?** A természetvizsgálók és baromfityénésztők eddig 600-ra tették azt a számot, a mennyit egy tyuk egész életében tojhat, holott tudományos megfigyelések beigazolták, hogy e számítás csak átlagos s fajok szerint változik. A crève coeur faj 4 1/2 év alatt 535 tojást adott s még 300 tojást és tojás petét találtak benne; egy másik faj 5 év alatt 647 tojást tojt. Az ugynevezett pillmouth tyukok — melyek nálunk leginkább el vannak terjedve — a legrosszabb tojók; 5—6 év átlagos életkor mellett a tojások száma alig üti meg a 400-at.

— **Az ország nagy birtokosai.** Magyarországon a legnagyobb földbirtoka a magyar államnak van és pedig 2.816.418 kat. hold. A magánbirtokosok sorrendje ez: Esterházy Miklós herceg 421.653, gr. Schönborn Frigyes 216.021, Frigyes főherceg 157.781, Festetics Tasziló 134.541 holddal. A főpapok birtokai közül a legnagyobb a nagyváradi r. kath. püspöké: 189.933 hold. A hercegeprimási uradalom 91.800, az egri káptalan 91.702, a kalocsai érseki uradalom 23.143 hold. A városok birtokai közül legnagyobb Szabadka városé: 166.070 — azután jön Debreczen 99.618 holddal.

Félreértés. Tanár (az osztályba belépve): „Micsoda ökör hagyta megint nyitva az ajtót?”

Növendék: (fel sem tekintve) „a mióta a tanár ur kiment, senki sem volt itt.”

Kalászok.

Ki minden cél nélkül él, ki semmi terhet magára vállalni nem akar, annak végre az élet válik terhére.

Báró Eötvös J.

Könnyelmű vig lány a szerencse, nem áll sokáig egy helyen, csak homlokodon csókol sietve s tovább fut hirtelen.

Heine.

Igen bölcs vizsgálók kevésbé bírák fölfogni a szerelem valódi jeleit, mint a legkorlátoltabb nő, a ki érez.

Roussau.

A ki erősen tud akarni, a ki minden eszközt felhasznál arra, hogy akaratát érvényesítse, hogy célját elérje; ki nem tekint akadályokat, ki nem enged magával szemben korlátozó érveket érvényesülni; az sovínista.

Báró Bánffy.

Ha a szerelem a maga lényének nyitját kitálta, el kell pusztulnia.

Ibsen.

Nem szeretett, ki kétszer szeretett.

Béranger.

Az ajkunkon elröppent szó rajtunk uralkodik, a visszatartottnak mindig mi vagyunk urai.

La Rochefoucauld.

Az első szerelem — az utolsó szerelem. A többi már csak vágyakozás az első szerelem után.

Musset.

A viszketés meg a melankolia a gyönyör és a fájdalom ösvérei.

Montegarra.

Az asszonyoknál minden csupa szív, még a fej is.

Jean Paul

Legtöbb bajunkat a nők okozzák, de ők is orvosolják.

Spencer.

A nő eltudja titkolni szerelmét, de gyűlöletét nem. Szerelmmel mulik az idő, idővel mulik a szerelem.

Pompadour.

Öröm és méz együttvéve keserűbb, mint az öröm egyedül.

Az aggodor nem azért szomorú, mintha benne örömeink szünnének meg, hanem mert reményeink fogytak el.

Jean Paul

A ki szeretni akarja azt, a kit nőül vesz, annak mindenesetre nőül kell venni azt, a kit szeret.

Bourget.

A szegénynek sok kellene, a fukarnak minden.

Gorkij.

Közigazdaság.

Érés alá való kapálás.

A szőlő utolsó nyári munkája az érés alá való kapálás. Az érés alá való kapálásnak, vagy a mint mondani szokták a szőlő kihuzásának hármass czélja van, u. m.:

1-ör a talaj felpuhítása;

2-or a gyomok irtása;

3-or a szőlő éréséhez szükséges légjáratok bővítése, s ezzel kapcsolatban gondoskodás az iránt, hogy a fűrtök a földdel ne érintkezzenek, vagyis a földön ne heverjenek.

A talaj puhítása és a gyomok irtása akkor lesz elérve, ha a kapálást jó mélyen eszközöljük. Általában az a jó vinczellér a kinek a kapálása után bokáig járunk a szőlőföldjében. Az érés alá való kapálásnak azért is mélynek kell lennie, mert a szőlő több kapálást nem kap, így tehát igen mély kapálásra van szükség, hogy a gyomok a szüretig meg ne nőjenek.

A szőlő levegőjét úgy bővítjük, hogy a földet elhuzzuk a tőke alól, minek következtében a levegő és a meleg jobban járja a fűrtöket. Ha akad olyan fűrt, a mely alól nem lehet eléggé elhuzni a földet, azt jól felkötjük, hogy a földet ne érje.

Kapálás közben, ha olyan tőkét találunk, a melyen sok a kötőlék, az alsó kötőlékeket leoldjuk, hogy a világosság és a meleg behatoljon a fűrtök közé.

Az érés alá való kapálás augusztus hó közepén, jó meleg időben hajtandó végre.

Piaczi árak.

1903. aug. 9.

buza	—	—	—	6.80	—	7.00
kétszeres	—	—	—	6.00	—	6.10
rozs	—	—	—	5.30	—	5.40
árpa	—	—	—	4.80	—	5.00
zab	—	—	—	5.50	—	5.60
tengeri	—	—	—	5.70	—	5.90

Szerkesztői üzenetek

Előfizető. Helyben. A dolog úgy áll, hogy nálunk koldulni nem szabad, mert a hatóságilag igazolt szegények egy része a városi szegényházban van elhelyezve, a többi pedig a város havonként pénzsegéllyel látja el.

Hűséges olvasó. Helyben. Egy kis igazítással az utolsó versszakot küldjük üzenetül:

Kedves leánya! Ha levele jön,
Mánapra kelve oly busak vagyunk.
Szomorkodásunk méltó oka az,
Hogy egyre gyengébb verseket kapunk.

P. S. A hatás kölcsönös. A sajtó, bizonyos tekintetben irányítja a közönség ízlését, de kétségtelen, hogy a sajtónak kell azért szolgálni a közönség ízlésének. Általában és részleteiben áll ez. Méltóztassék csak figyelmesen összehasonlítást tenni a 70-es évek zsurnalistikája s a mai hírlaptechnika terén. Találón mondta egyik szellemes országos emberünk, hogy az a lesütött szemű szemérmes hajadon; ez a bájjait, kecséit mutogató, de azért még többet sejtetni engedő orfeumi hölgy. Mar most a közölt esetben bármenny-

nyire is bizonyos az, hogy egy multság vendéglői joga bizonyos számú üveg italok ingyenes felajánlásától van függővé téve, ezért — a legenyhébben szólva — tapintatlan eljárásért izléstelenség volna hasonlival gyanúsítani magát az intézőséget. Izlést, modort, társaságban való jártasságot sem az iskola, sem Saska illemtana nem ad. Szülni kell arra, az élet majd csiszolja, nyesegeti, irányítja. Különb is értesülésünk szerint ez a kellemetlen dolog tapintatosan rendezve lett s ezért a bojlásért nem volna helye nyilvánosan erkölcsbíróknak csapni fel. Üdvözlét.

H. K. urnak. Helyben. Jogi dolgokban felvilágosítást nem adhatunk. Ez a rov t a közönség részére van nyitva, közérdekű felszólalások számára. Magánügy természetesen nem közügy.

Annuka. Tollhegyre kerül, csak türelem!

Olvasó. Helyben. Frissen forgatott földbe szőlőt ültetni nem szabad, mert az ültetvények gyökér penészt kapnak, s kipusztulnak. A forgatás után legalább egy évig ülepdedni kell a földnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Fehér Gábor.

A közönség köréből.*

Zsák-uzsora Kabán.

Lengyel Imre kir. táblai bíró ur figyelmébe.

Hála Istennek, a pénzüzsora megszűnt, de támadt helyette különböző alakban és címen többféle uzsora. Nálunk a zsákuzsora divik erősen, s ezzel főképpen a szegény aratókat és a kisebb gazdákat szipolyozza lelketlenül Kohn Dávid termény és zsákkölcsön kereskedő, és Rózenfeld Ábris korcsmáros. Nem hisszük, hogy az törvényes és megengedhető lenne, hogy egy kölcsönzárkért naponta, ha egy hétre kell $\frac{1}{2}$ krajczárt, ha pedig csak 1—2 napra kell valakinek, úgy naponként 1 krajczárt kell fizetni a fentebbi jómadaraknak, a mi 180 és 360-as kamatot tesz ki.

Felhívjuk erre Lengyel Imre járásbíró ur figyelmét, kiről tudjuk, hogy a becsületesség és igazságosság mintaképe. Vizsgálja meg ezt az ügyet, kérdezze meg a kabai aratómunkásokat, mind be fogja igazolni állításunkat, és büntesse meg a bűnösöket.

Kaba, 1903. augusztus 8

Kabai munkások.

* Ezen közérdekű felszólalást közöljük ugyan, de érte felelősséget nem vállalunk.

Szerkesztő.

3825.

1903.

Hirdetmény.

A kecskeméti m. kir. vinczellériskola 1904. január hó 7-től december hó 1-ig tartó, gyakorlati munkásképző tanfolyamára pályázni szándékozik a földmivelésügyi miniszter urhoz címzett kérvényeiket a kecskeméti vinczellériskola igazgatóságához f. évi szeptember hó 15-ig nyújtják be.

A tanuló munkások a tanfolyam időtartamára teljes ellátást, lakást stb. kapnak s ezen felül havonként 10 korona díjban részesülnek.

Egyéb feltételek a főjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Hajduszoboszló, 1903. július 28.

Fekete Sándor,
polgármester.

Karórendelés.

A kik az őszre jó és olcsó szőlőkarókat akarnak rendelni, jelentkezzenek minél hamarabb Fehér Gábor községi bíró urnál. Rendelések Kabáról, Szovátról, Nádudvarról és Földesről is elfogadtnak.

Kereskedelmi tanintézet Debreczenben.

Tagozatai.

a.) Felső kereskedelmi iskola. Felvesz oly tanulókat, a kik a polgáriiskola, gymnasium vagy reáliskola negyedik osztályát sikerrel végezték. Végzett növendékei előkelő áruüzletekben, bankokban, biztosító intézetekben gyári vállalatoknál, a közigazgatási pénztári és számvevői szakában találnak alkalmazást és az egyévi önkéntes hadi szolgálatra jogosultak. Az évi tandíj 200 kor. Jó előmenetelű szegénysorsu tanulók, tandijelengedésben részesülnek vagy alapítványi helyet nyerhetnek.

b.) Női kereskedelmi tanfolyam. Felvehetőek oly leány növendékek, a kik a polgári leányiskola negyedik osztályát elvégezték, vagy a kik másfelől előképzettségüket sikeres felvételi vizsgálattal igazolják. A tanfolyam tartama egy év. Végzett növendékei áruüzletekben, pénz- és biztosító intézetekben stb. nyerhetnek alkalmazást. Tandíj egész évre 100 kor. felvételi díj 6 kor. Jelentkezhetni aug. hó 12-ig. A jelentkezésnél felvételi díj és első havi tandíj fejében 16 kor. fizetendő.

Mindkét tagozatban a tanév szeptember 1-én kezdődik. A szülőknak az igazgatóság szívesen nyújt segédkezet, hogy gyermekeik tisztességes és megbízható családnál jutányos ellátást nyerjenek. Levélbeli megkeresésre értesítőt küld és készséggel nyújt felvilágosítást

Szojka Gyula, igazgató.

Kiadó lakás.

A Veres Lajos tulajdonát képező háiban egy 3 szobából, konyhából, kamrából és pinczéből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserépkályhák

leszállított árak mellett.

Továbbá:

fűzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagy választékban
a legjutányosabb árban

kapthatók:

KOVÁCS GYULA vasüzletében
Debreczenben,

a »BIKA« szálloda mellett.

Kiss Pál

helybeli fűszerkereskedő üzletében
saját termesztésű

érmelléki borok

literes üvegekben kaphatk.